



basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

GEOGRAFIE V1

NOVEMBER 2024

NASIENRIGLYNE

PUNTE: 150

Hierdie nasienriglyne bestaan uit 12 bladsye

NASIENBEGINSELS VIR GEOGRAFIE- NSS NOVEMBER 2024 EN NSS/SC JUNIE 2025

Die volgende nasienbeginsels is ontwikkel om nasien in alle provinsies te standaardiseer.

MERK

- ALLE vrae MOET gemerk word, ongeag of dit korrek of verkeerd is
- Waar die maksimum punte vir 'n spesifieke vraag toegeken is, plaas 'n **M** oor die res van die teks om aan te dui dat die maksimum punte behaal is.
- Waar 'n korrekte feit meer as een keer gegee word in 'n spesifieke respons
- 'n Duidelike, netjiese regmerkies moet gebruik word: **R**
 - As EEN punt toegeken word, moet EEN regmerkies gebruik word: ✓
 - As TWEE punte toegeken word, moet TWEE regmerkies gebruik word: ✓✓
 - Die regmerkies moet geplaas word by die FEIT waar 'n punt toegeken word
 - Regmerkies moet KLEIN gehou word, aangesien verskillende lae moderering kan plaasvind
- Verkeerde antwoorde moet met 'n duidelike, netjiese kruis gemerk word: ✕
 - Gebruik MEER as een kruisie oor 'n paragraaf/besprekingstylvrae om aan te dui dat alle feite oorweeg is
 - MOENIE 'n streep deur 'n verkeerde antwoord trek nie
 - MOENIE die verkeerde feite onderstreep nie

Vir die volgende aksiewoorde is EEN-woord antwoorde aanvaarbaar: **lys, noem, identifiseer**

Vir die volgende aksiewoorde moet 'n VOLLEDIGE sin geskryf word: **beskryf, verduidelik, evalueer, ontleed, Stel voor, onderskei, definieer, bespreek, waarom, hoe**

Die volgende aksiewoorde moet binne sy konteks gelees word om te bepaal of 'n EEN-woord antwoord of VOLLE sin vereis word: **verskaf, wat, tabuleer en gee**

TOTAAL EN OORDRAG VAN PUNTE

- Elke subvraag moet opgetel word
 - Vrae in Afdeling A het vyf onderafdelings, dus vyf sub-totale per vraag word vereis. Afdeling B het drie onderafdelings en drie subtotale.
 - Onderafdelingtotale moet in die regterkantse kantlyn geskryf moet word en onderstreep moet
 - Subtotale moet leesbaar geskryf word
 - Laat ruimte om gemodereerde punte op verskillende vlakke in te skryf
- Tel subtotale op en dra totaal oor aan die linker boonste kantlyn langs die vraagnommer
- Drae die totaal oor na voorblad van die antwoordboek

30

VRAAG 1

1.1.1 A (Suid-Atlantiese Hoog) (1) ✓

1.1.2 B (Kalahari High) (1) ✓

1.1.3 B (Suid-Indiese) (1) ✗

2

1.2.1 Smeltende sneeu ✓

1.2.2 Mond ✗

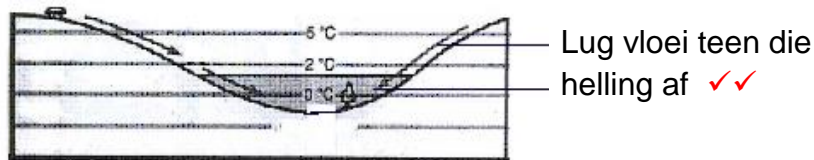
1.2.3 Derde orde ✓

2

1.3.1 Katabatiese ✗

1.3.2 1 kom gedurende die dag voor terwyl 2 snags voorkom ✓✓

1.3.3 Koue lug rol af in die vallei en vorm 'n inversie ✓✓

6

1.4.1 Vorm van voorste konkaaf ✗

Steil helling van front ✓

1.4.2 Warm lug ondergrawe die koue lug ✗

1.4.3 Lug agter die kouefront is kouer as die lug voor. Koue lug beweeg vinniger as warm lug voor dit. Koue front haal die warm voorkant in. ✓✓

7

1.5.1 (a) 'n Rivier wat net heeljaar vloei ✗

(b) Die rivier kanaal is wyd ✗

(c) Gereeldheid van reënval en die grondtipe waaroor die strome vloei. ✓✓

R

1.5.2 Gauteng en die Oos-Kaap ✗

1.5.3 Die koste van voedselproduksie sal toeneem, want dit is duur om gesuiwerde water te koop. Boere sal meer chemikalieë moet koop om water te suiwer. Chemikalieë kos baie en dit sal produksiekoste verhoog. Dit sal duur wees om water te suiwer vir gebruik in elektrisiteitsopwekking. Hierdie koste sal by elektrisiteitspryse ingesluit word. **M**Koste sal die prys van elektrisiteit tydens produksie verhoog. Daar sal minder skoon water wees om hidro-elektrisiteit op te wek.

13

AFDELING A: KLIMAAT EN WEER EN GEOMORFOLOGIE**VRAAG 1: KLIMAAT EN WEER**

1.1	1.1.1	C (1)		
	1.1.2	B (1)		
	1.1.3	C (1)		
	1.1.4	C (1)		
	1.1.5	B (1)	✓✓	
	1.1.6	C (1)		
	1.1.7	A (1)		
	1.1.8	C (1)		(8 x 1) (8)
1.2	1.2.1	B (1)		
	1.2.2	A (1)		
	1.2.3	B (1)		
	1.2.4	A (1)		
	1.2.5	B (1)		
	1.2.6	A (1)		
	1.2.7	B (1)		(7 x 1) (7)

1.3	1.3.1	Wes na oos (1) Ooswaarts (1) [ENIGE EEN]	(1 x 1)	(1)
	Rigting			
	1.3.2	Gedryf deur die westewinde (2) Kom voor in die westewindgordel (2) [ENIGE EEN]	(1 x 2)	(2)
	Rede			
	1.3.3	Koue front sal onder die warm lug (aan die voorkant daarvan) insny (2) Die steiler gradiënt sal 'n snelle opheffing van die warm lug veroorsaak (2) Afkoeling en kondensasie vind plaas (2) [ENIGE TWEE]	(2 x 2)	(4)
	Hoe vrousaak front A cb wolke?			
	1.3.4	Onderhou natuurlike plantegroei (2) Moedig bebossing aan (2) PARAGRAAF Verduidelik strategieë om negatiewe omgewin gsimpak van swaar reënval v.MBS te bestuur Bufferskepping van die area (2) Skep effektiewe dreineringsstelsels (2) Gebruik van sandsakke (2) Bou van keermure (aanvaar voorbeelde) (2) Gebruik van vangnette (gebiede wat geneig is tot rotsstortings) (2) Gebruik van afdakke (gebiede wat geneig is tot rotsstortings) (2) Konstruksie van skanskorwe (2) Bou damme (wal) / keerwal (2) Bou kunsmatige levees/versperrings (2) Bewaar vleilande/moerasse/vleie (2) Implementeer kontoerploeëry (2) Terrassering van hellings (2) Verbreed die rivierkanale (waterbestuurstelsels) (2) Kanaliseer riviere (2) Lei mense op oor omgewingsbewing (2) Bewusmaking/vroeë waarskuwingstelsels (2) [ENIGE VIER]	(4 x 2)	(8)
1.4	1.4.1	Teenwoordigheid van 'n laagdrukstelsel/konvergensie van lug (1) Teenwoordigheid van Coriolis-krag (1) See-oppervlaktemperatuur van 26,5 °C of meer (1) Kalm toestande oor die oseane (1) Onstabiele toestande/ Hoë tempo van verdamping oor die oseane / hoë humiditeit (1) Produksie van latente hitte (1) Bo-lug divergensie (1) [ENIGE EEN]	(1 x 1)	(1)
	Noem EEN toestand vir ont- wikkeling			
	1.4.2	Blootgestel aan meer vog oor die oseaan van 10 tot 11 Maart (1) Windspoed verhoog van 63 km/h tot 95km/h/116 km/h (1) [ENIGE EEN]	(2 x 1)	(2)
	Bewyse van kaart en tabel dat TS v. 10-11 Mrt versterk			

1.4.3 Beweeg oor die land/minder vog (2)

Gee TWEE
redes vir
afname in
windspoed
van 6:00-
18:00

Meer wrywing (2)
Minder latente hitte (2)

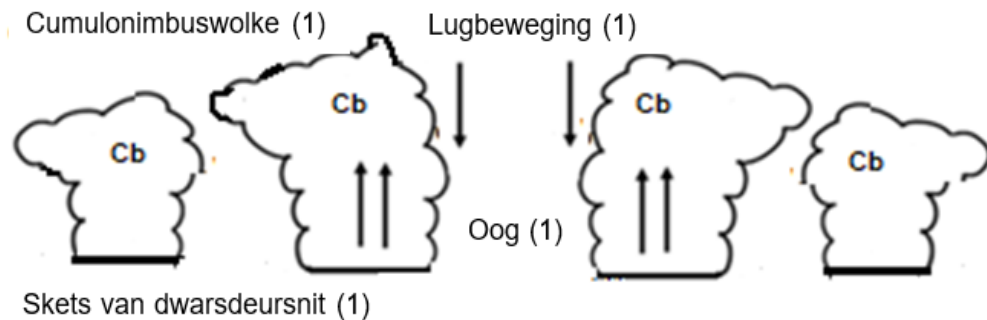
Begin ontbind (2)

[ENIGE TWEE]

(2 x 2) (4)

1.4.4

Deursnit
Benoem
de
deursnit
Wolktype
Oog
Lugbewe-
ging in
oog



(4 x 1) (4)

1.4.5 Dalende lug (2)

Verklaar
tekort
aan
reënval
en wolke
in oog

Die lug word warm (2)
Vog verdamp/lug is droog (2)
Geen kondensasie vind plaas nie (2)

[ENIGE TWEE]

(2 x 2) (4)

1.5 1.5.1 Somer (1)

(1 x 1) (1)

1.5.2 WIND A (suidwestelik)

Beskryf
die
temperat-
uur en
voginhoud
van
wind A
en B

koud en droog (2)

WIND B (noordoostelik)

warm en vogtig (2)

(2 x 2) (4)

INSTRUKSIES VIR DEEL NASIEN**WIND A (suidwestelik)**

koud (1) of droog (1)

WIND B (noordoostelik)

warm (1) of vogtig (1)

[MAKSIMUM VAN TWEE PUNTE]

1.5.3

Verduidelik
waarom
swaarste
reënval
naaste
aan
vogfront
voorkom
soos op
diagram
gesien

Naby die vogfront:

Vinnige opheffing van lug langs die vogfront (2)

Groter (vertikale) kondensasie (2)

(Digte lyn van) cumulonimbuswolke vorm (2)

OF

Verder van die vogfront af:

Minder opheffing van lug verder van die vogfront af (2)

Minder (vertikale) kondensasie (2)

Minder wolke vorm (2)

**[ENIGE TWEE-MOET NA OF NABY OF VERDER VAN VOGFRONT
VERWYS]**

(2 x 2) (4)

- 1.5.4 Natuurlike habitatte sal verwoes word (2)
 Verduidelik negatiewe Ekosisteme sal vernietig word (2)
 fisiese/ Biodiversiteit sal verminder (2)
 natuurlike Bogrond sal weggespoel word/gronderosie (2)
impak Massabewegings kan geaktiveer word (aanvaar voorbeelde) (2)
 van lyn Wild kan verplaas word/verdrink (2)
 donder Bome/natuurlike plantegroei kan ontwortel/vernietig word (2)
 storms Waterkwaliteit sal afneem (2)
 Verhoogde uitloging van grond (2)
 Sinkgate vorm (2)
 Opslikking/afsetting van materiaal (2)

[ENIGE DRIE]

(3 x 2)

(6)
[60]

VRAAG 2: GEOMORFOLOGIE

2.1	2.1.1	Z (1)		
	2.1.2	Y (1)		
	2.1.3	Y (1)		
	2.1.4	Y (1)		
	2.1.5	Z (1)		
	2.1.6	Z (1)		
	2.1.7	Z (1)	(7 x 1)	(7)
2.2	2.2.1	D (1)		
	2.2.2	D (1)		
	2.2.3	C (1)		
	2.2.4	C (1)		
	2.2.5	D (1)		
	2.2.6	C (1)		
	2.2.7	B (1)		
	2.2.8	D (1)	(8 x 1)	(8)
2.3	2.3.1	Radiaal (aanvaar sentrifugaal en straal) (1)	(1 x 1)	(1)
	2.3.2	2 ^{de} (2)	(1 x 2)	(2)
	2.3.3	Straal uitwaarts vanaf 'n hoogliggende sentrale punt (aanvaar voorbeelde van landvorms) (2)	(1 x 2)	(2)
	2.3.4	By A sluit die sytakke by die hoofrivier aan met skerp hoeke en by B met reghoeke (2)	(1 x 2)	(2)
	2.3.5	Wisselende lae van harde en sagte rots (verskil in weerstand) (2) Geplooië rots (2)	(2 x 2)	(4)
	2.3.6	Land is steil/ ongelyk (2) Geneig tot gronderosie/dun grond (2) Onvrugbare grond (2) Risiko van massabewegings (2) Hoë kostes om grond te ontwikkeling (2) [ENIGE TWEE]	(2 x 2)	(4)

2.4	2.4.1	Wanneer 'n rivier 'n <u>toename in energie</u> ervaar (erodeer vertikaal) (2) [KONSEP]	(1 x 2)	(2)
	2.4.2	Knakpunt (1) (aanvaar waterval)	(1 x 1)	(1)
	2.4.3	Verandering/daling in gradiënt (2) Hoe dui A dat ver jonging plaasge vind het Bewyse van vertikale erosie (2) Water vloei vinniger (2) Bewyse van ou en nuwe rivierprofiele (2) [ENIGE EEN]	(1 x 2)	(2)
	2.4.4	Dit het 'n vallei in 'n vallei gevorm (2) Beskryf verandering wat rivierverjoring aan B gemaak het Die rivierkanaal het dieper/steiler/breër geword (2) [ENIGE EEN]	(1 x 2)	(2)
	2.4.5	Vertikale erosie vind plaas op die vloedvlakte (2) Hoe vorm rivierterrasse? 'n Nuwe vallei word gevorm (2) Dit skep 'n trapvormige verskynsel (bekend as 'n terras) (2) Die ou vloedvlakte is nou die rivierterras (2) [ENIGE TWEE]	(2 x 2)	(4)
	2.4.6	Ver van waterbronne (2) Waarom sekere rivierterasse nie vir boerdery geskik nie? Moeilik/duur om infrastruktuur te bou (aanvaar voorbeelde) (2) Rivierterrasse kan baie smal wees (2) Beperk gebruik van masjinerie (2) Afname in grondvrugbaarheid/dun grond (2) Ongelyke hellings/ruwe landskap (2) Onstabiele grond-/massabeweging (aanvaar voorbeelde) (2) [ENIGE TWEE]	(2 x 2)	(4)
2.5	2.5.1	Monitering en beheer (bestuur) van waterhulpbronne in 'n dreineringsbekken/opvanggebied (2) Definisie [KONSEP]	(1 x 2)	(2)
	2.5.2	Landbou (1)	(1 x 1)	(1)
	2.5.3	Veroorsaak eutrofikasie/verlaging in suurstofvlakke (2) Hoe menslike aktiviteit negatief impak op gesondheid (watergehalte) v. opvangs gebied? Wanbalans in die voedingstofvlakke in die rivier (2) Vermindering in biodiversiteit (2) Vermindering in fauna en flora (2) Waterbesoedeling (aanvaar voorbeelde) (2) Toename in wateroordraagbare siektes (2) Ekosisteme/natuurlike habitatte word ontwrig (2) Watertafel sal verlaag word (2) Toename in gronderosie (2) [ENIGE TWEE]	(2 x 2)	(4)

2.5.4

Paragraaf
Stel voor
volhoubar
e
strategieë
wat
regering
kan instel
om
rivieropva
ngsgebiede te
bewaar

Opvoedkundige programme (2)

Bewusmakingsprogramme (aanvaar voorbeelde) (2)

Implementeer wetgewing/wette/bewaringsones (aanvaar voorbeelde) (2)

Stel boetes op (2)

Verbeter afvalwater/gryswaterbehandeling (2)

Skep buffersones (aanvaar voorbeelde) (2)

Moedig bebossing aan (2)

Verwyder uitheemse plantegroei (2)

Behoorlike riool-/watersuiweringstelsels (2)

Maksimeer afvalwater / gryswatergebruik (2)

Gereelde toetsing van water (2)

Bewaar ons vleilande (2)

Herwin landbou-/huishoudelike/nywerheidsafval (2)

Onderhou/bou waterinfrastruktuur (2)

Volhoubare boerdery (aanvaar voorbeelde) (2)

Moedig die oes van reënwater aan (2)

[ENIGE VIER]

(4 x 2)

(8)

[60]**TOTAAL AFDELING A:****120**

AFELING B**VRAAG 3: GEOGRAFIESE VAARDIGHEDE EN TEGNIEKE**

3.1	3.1.1	D (1)	(1 x 1)	(1)
	3.1.2	B (1)	(1 x 1)	(1)
	3.1.3	C (1)	(1 x 1)	(1)
	3.1.4	23 (1) jaar x 8' = 184' / 3° 04' (1)	(2 x 1)	(2)
	3.1.5	(3,0 cm x 0,1) (2,2 (1) cm x 0,1) [speling 2,1 cm – 2,3 cm] Oppervlak bewerking (0,30 (1) km x 0,22 (1) km) [speling 0,21 km – 0,23 km] 0,066 (0,07) km ² (1) [speling 0,06 – 0,07 km ²]	(4 x 1)	(4)
	3.1.6	Weens die rivier (1) Uitbreiding beperk vanaf kenmerk 6 in 'n SO-rigting Ry bome vorm 'n buffersone (1) Daar is 'n ontspanningsarea (aanvaar groengordel) (1) [ENIGE EEN]	(1 x 1)	(1)
3.2	3.2.1	(a) Stedelike hitte-eiland (effek) (1)	(1 x 1)	(1)
		(b) Hitte sal vasgevang word (2) Waarom hoë geboudig heid by F lei tot hoër temperatu ur? Verminderde windspoed (2) Verminderde lugvloei (2) Kunsmatige oppervlaktes (2) Veelvuldige weerkaatsing (2) [ENIGE EEN]	(1 x 2)	(2)
	3.2.2	Rose Park by 7 is geleë op die noord (oostelike)-frontende helling wat warmer is / meer insolasie ontvang (2)	(1 x 2)	(2)
		ASPEK VAN HELLING INSTRUKSIES VIR DEEL NASIEN Rose Park by 7 is geleë op die helling wat noord (oos) front (1) [MAKSIMUM 1 PUNT]		
	3.2.3	A (aanvaar D) (1)	(1 x 1)	(1)
	3.2.4	Om die risiko van oorstromings as gevolg van die samevloeiing van riviere te verminder (2) Verduidelik waarom die bou van 'n studam nodig was F+Q Om die risiko van oorstromings stroomaf te verminder (bewerkte landerye, beboude area, spoorlyn, karavaanpark) (2) [ENIGE EEN]	(1 x 2)	(2)

INSTRUKSIES VIR DEEL NASIEN

Om die risiko van oorstromings te verminder (1)
[MAKSIMUM 1 PUNT]

3.2.5	Meander (1)	(1 x 1)	(1)
3.2.6 Gee bewys waarom landvorm hier ontw	Grond is plat/ geleidelik (aanvaar benede loop) (1) Kontoerlyne is wyd verspreid (1) [ENIGE EEN]	(1 x 1)	(1)
3.2.7 Waarom meer erosie by 11 as 10	Water vloei vinniger op die buitenste oewer /11/ stoot-oewer (2) Water vloei stadiger op die binne-oewer /10/ gly-oewer(2) [ENIGE EEN]	(1 x 2)	(2)
3.3.1	Hoë (1)	(1 x 1)	(1)
3.3.2	Attribuut (1)	(1 x 1)	(1)
3.3.3 Verklaring help met identifiseri ng van landvorm	Dit dui aan watter verskynsel J in werklikheid verteenwoordig (2) Die verwysing toon dat die simbool by J 'n uitgraving is (2) Om te onderskei tussen soortgelyke grondgebruikverskynsels (mynhoop en mynuitgrawings) (2) [ENIGE EEN]	(1 x 2)	(2)
3.3.4 Bufferske pping	Die afbakening van 'n gebied om/al langs 'n geografiese verskynsel/ ligging (2) [KONSEP]	(1 x 2)	(2)
3.3.5 Buffers kepping beskerm kwaliteit van water in rivier	Beperk ontwikkeling op die oewer van die rivier (2) Verminder besoedeling vanaf die beboude gebied (2) Verminder geërodeerde grond om die rivier binne te gaan (2) Verminderde eutrofikasie (2) Verminder soutgehalte (2) Die natuurlike loop/kapasiteit van die rivier sal gehandhaaf word (2) Biodiversiteit van die rivier sal bewaar word (2) [ENIGE EEN]	(1 x 2)	(2)
TOTAAL AFDELING B:			30
GROOTTOTAAL:			150